

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 86.

Sobota 19. oktobra 1929.

Leto IV.

Kongres angleške delavske stranke.

Dočim je ministrski predsednik angleški potoval v Ameriko, da se bori za svetovni mir, čim ga je mesto New York po izredno svečanem sprejemu imenovalo častnim meščanom, se je v Brajtonu vršil 29. kongres angleške delavske stranke.

Kongres je otvoril predsednik stranke in sedanji prometni minister Morison, ki je, govoreč o uspehu stranke, rekel, da sta dva glavna vzroka uspeha in zmage: Macdonaldovo mojstrsko razlaganje socialdemokratske mirovne politike in podpora strokovnih organizacij. Izpraznjen Porenja je prvi sad zmage angleškega delavstva. Da se uresniči Kelloggov pakt, je potrebno, da se ustanove organi, ki bodo znali stvarno razbistriti mednarodne spore. Vlada je pripravila mnogo zakonskih predlogov, ki jih bo še to zimo predložila parlamentu, zlasti ratifikacijo vašingtonske konvencije o osemurnem delavniku, dalje reformo tovarniške zakonodaje, socialnega zavarovanja in skrbstva za nezaposlene. Delo vlade je socialistično in stranka se ne odreka svojemu cilju, da osvoji deželo za nje prebivalstvo in svet za delavstvo. Ko se parlament sestane, ga bo vlada obvestila o uspehu pogajanj za pričetek pogajanj v svrhu vpostavitve prijateljskih odnosov z Rusijo na trdni podlagi.

Predlogi opozicije, katere je voditelj Makston stavil glede tekstilne industrije, niso bili sprejeti.

O problemu nezaposlenosti je govoril minister Thomas. V glavnem je rekel: Z odpravo nezaposlenosti so zvezane velike težkoče. Za en milijon angleških funtov (275 milijonov Din), ki jih je dala država, se je preskrbelo delo za 2000 ljudi direktno in za 2000 indirektno. Tudi javna občinska dela za omiljenje nezaposlenosti se morejo vršiti le z veliko državno podporo. Ko se parlament sestane, bo moral dati občan 6 milijonov funtov podpore. Za gradbo potov se bo potrebovalo na podlagi petletnega programa 10 milijonov funtov.

Razentega se pa izdeluje se nov program za gradbo potov, za katere se bo potrebovalo vsota 28 milijonov funtov. Vlada je imela tudi pogajanja za odpravljanje nezaposelnosti tudi s predstavniki raznih industrijskih panog, zahtevajoč vse-mogoče mere, da odvrne zlo nezaposelnosti.

Po razpravi je bil zavržen predlog nekaterih delegatov, ki so hoteli oporekati delo vlade.

Dne 2. oktobra je govoril minister zunanjih zadev Henderson o svetovni politiki delavske vlade. Govoreč o Palestini, je rekel med drugim, da je tam že napravljen mir ter da bodo krivci kaznovani. Delavska vlada se ne odreka Balfourovi deklaraciji, po kateri naj postane Palestina domovina hebrejskega naroda. Za upostavitve te ideje je potrebno slej ko prej, da se zaščitijo državljanski in verski vplivi drugih prebivalcev. Kar se tiče Egipta, je delavska vlada pripravljena, da sklene predloženo angleško-egipčansko pogodbo z vsako egipčansko vlado, ki bo dejansko izvoljena in ustavno sestavljena.

Glede na odnose z Rusijo je Henderson povdaril, da je stranka že pred volitvami razglasila, da bo upostavila diplomatsko razmerje, če pride na vlado. Morebiti se bo sedaj nudila prilika, da zamenimo poslanike.

Nato je Henderson govoril o pogajanjih v Haagu in Ženevi. Nadeja

je, da bodo dogovori med Macdonaldom in Hooverjem izravnali pot za konferenco petih velesil o pomorskem razoroženju in potem tudi za splošno konferenco o razorožitvi. Če bodo ti dogovori uspešni, nastala bo nova doba, v kateri se bodo sredstva, ki so se v prošlosti uporabljala za oboroževanje, uporabljala v boljše svrhe.

S posebnim odobravanjem je bila sprejeta Hendersonova izjava, da se bo že v najbližji bodočnosti smatrala vojna za ono, kar je, ker je ona: zločin nad človeštvom. Henderson končno apelira na delegate, da naj vodijo boj proti oboroževanju, ki oskrinja ime civilizacije.

V razpravi o zunanji politiki je odgovoril na izjave ene delegacije za čimhitrejšo in popolno razorožitev, da sedanja vlada ne more izvesti popolne razorožitve. Take nade bi bile gojufije. Toda on, Henderson, se je potrudil, da je v svojem govoru dokazal, da se je delavska vlada zlasti energično pričela baviti z vprašanjem razorožitve in on je naslovil na konferenco apel zato, ker je uverjen, da so pogoji za razorožitev tem boljši, čim bolj bo javno mišljenje manifestiralo v tem pravcu.

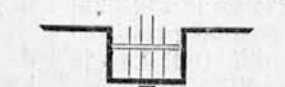
Na seji dne 3. oktobra je bila gospodarsko-pridobitna debata. Ena skupina delegatov pod vodstvom nacionalnega ekonoma Vajda je hotela predložiti kongresu resolucijo, ki zahteva, da se preišče vzroke povišanja bančne diskontne stopnje, ker, da je to povišanje prikrit akt sabotaže angleške narodne banke napram socialistični vladi. Minister finanč Snowden je v svojem dolgem govoru rekel, da to povišanje diskontne stopnje ne bo imelo tako slabega vpliva na trg dela, kakor mislijo nekateri; sam je pa za to, da se v tem vprašanju izvede preiskava. Snowden je povdaril, da zaradi karakterja angleške narodne banke vpliv vlade na bančno diskontno politiko ni mogoč. O velikem krachu na borzi se vrši preiskava in če bo potrebno, se izpremeni sedanji zakon o delniških in podobnih družbah. Snowdenov govor je bil sprejet z velikim navdušenjem in Vajda je umaknil svojo resolucijo.

V zadnji seji se je baval kongres že s prej sestavljenim načrtom o veliki zasnovi glavnega strankinega organa »Dayli Herald«, ki mora postati prvovrstni dnevnik. Priključi se mu tudi en tedenski list, ki že obstoji. Osnuje se tudi socialistični večerni list. Vse to izvede privatno podjetje, toda neodvisnost redakcije kakor tudi kontrola strokovnih organizacij in stranke bo zajamčena.

Dne 4. oktobra je bil kongres zaključen. Udeleženci so zapeli pesem »Rdeči prapor« in minister Roberts je spremljal petje in godbo na violini.

Za predsednico delavske stranke za bodoče leto je bila izvoljena (kakor smo že poročali) prvič od postanka stranke, žena Suzana Lawrence.

Po »Radničkih Novinah«.

VELIKI LJUDSKI KONCERT
pripravlja orkester
delavskega glasbenega društva „Zarja“
v Ljubljani v dvorani
Delavske zbornice.

Kunschak proti Heimwehrom.

V Lincu je imel v nedeljo dunajski kršč. socialc. Kunschak shod krščansko-socialnega delavstva. Kunschakov govor je bil od kraja do konca odkrit napad na heimwehro-sko gibanje. Tako je rekel: »Dobro, vi Stahrenbergi, pokažite ljudstvu plemenitost svojih duš, pa vas bo spoštovalo in ljubilo.« Sam sebe smatra za poštenega posredovalca v strankarskem boju. Branil je črno-rdečo koalicijo leta 1919-20 in izjavljal:

da ta doba njegovega življenja hrani zanj najponosnejše spomine.

Naglašal je tudi, da je takrat s socialno-demokratskimi voditelji Seitzom in Baurom popil marsikatero skodelico čaja. V krščansko-socialni stranki, je rekel Kunschak ponovno, se dogajajo zablode, napake in neumnosti.

Nato je polemiziral proti krščansko-socialni tiskarni v Innsbuku,

oziroma proti knjižici »Pot k avstrijski svobodi«, ki je izšla v tej tiskarni ter ponovno ugotavljal, da je boj proti socialni demokraciji prečesto boj proti delavstvu. Proti marksizmu se je mogoče boriti le z vero v boža in krščanskimi navedenimi zakoni. Sicer z marksizmom ni sprave, pač pa je mogoč sporazum. Kunschak se je izrecno izrekel za demokracijo ter izjavil, da bomo videli krščansko-socialne delavce v eni fronti s socialnimi demokrati, če bi se kdo hotel dotikati socialnih pridobitev delavstva ali ga spraviti ob politične pravice. Kunschak je končno ostro nastopil proti plemstvu in nekdanjemu častniškemu stanu.

Objavljamo poročilo, kakor ga je prinesel dunajski list. — Kaj pravi ljubljanski »Slovenec« k poročilu, ki se je izrekel proti demokraciji?

Nova delavska vlada v Avstraliji.

Po avstralskih volitvah je zopet prišla do odločilnega vpliva v dominionu delavska stranka. Avstralija je že imela vlado delavske stranke in sicer prva v britanskem imperiju še pred vojno. Pod delavsko vlado je bila Avstralija najnaprednejša dežela v britanskem ozemlju, zlasti v socialno-političnem oziru. Hud poraz je doživela delavska stranka leta 1916, ko se je upirala uredbi splošne vojaške dolžnosti, ki je bila takrat sklenjena. Od takrat je vladala Avstralijo liberalno-nacionalna koalicija. Predsednik je bil zadnja leta Bruce, reakcionarec in imperijalist. Vzrok, da

je Bruce padel, je socialno-politična zakonodaja. Hotel je namreč odpraviti obvezna razsodišča in zakonito ureditev mezd. Vobče pa gre tudi za bodočo socialno in gospodarsko politiko Avstralije. Gospodarstvo je propadalo, zvišal je uvozne carine in poslabšal s tem življenjske razmere, kar je tudi podražilo produkcijo in konkurenčne zmožnost onemogočalo. To so bili vzroki, da je zmagala delavska stranka z absolutno večino. Izprememba vlade bo ugodno vplivala na razvoj doma, podpirala bo pa tudi na zunaj cilje Macdonalda, kar je izjavljala že med volilno borbo.

Volitve v mestu Plznu.

Poraz vladne koalicije. — 15.000 delavcev manifestira.

V Češkoslovaški republiki se je po celi državi vnel živahni volilni boj za parlamentarne volitve, ki se bodo vršile dne 27. oktobra. Vsi češki listi pa so zadnje tedne posvečali posebno pozornost občinskim volitvam znanega industrijskega in pivovarskega mesta Plzna, kjer so se vršile volitve v občino minulo nedeljo.

V Plznu imajo že od prevrata naprej socialističnega župana, znanega delavskega voditelja Ludjeka Pika, državnozbornskega poslanca, ki je tudi predsednik češkoslovaško-jugoslovanske lige v Plznu. Tudi v nedeljo je zopet zmagal dosedanj župan Ludjek Pik kot nosilec liste češkoslovaške socialne demokracije, ki je dosegla 25.959 glasov, s tem 24 mandatov v občinskem svetu.

Kot druga najmočnejša stranka v Plznu je izšla iz občinskih volitev češko narodno-socialistična stranka s 16.680 glasovi in 15 mandati, kot tretji pa narodni demokrati z 10 mandati. Ostali mandati odpadejo na celo vrsto strank, kot na klerikalce, rodni demokrati, klerikalci, agrarci in komuniste, ki so silno nazadovali. Ravno tako so nazadovali tudi obrtniki, hišne posestniki, agrarce in obrtniki.

Po volitvah so priredili delavci velikansko zborovanje na Glavnem trgu, kjer je okrog 15.000 volilcev manifestiralo pred magistratom, in sicer skupno socialdemokrati in češki socialisti. Češki tisk smatra te volitve kot značilno sliko državnozbornskih volitev, ker so bile na celi črti porazene vladne stranke.

Pet Slovencev pred fašističnim posebnim sodiščem v Pulju.

Pulj je bil te dni pozornica razprave pri fašističnem izjemnem sodišču v varstvo države, pri kateri je obtoženih pet slovenskih mladeničev iz pazinske okolice, da so marca lan. leta na dan splošnih volitev na skupino okoli sto fašističnih volilcev streljali in jih napadli, pri čemer je bilo več ranjenih, od katerih je eden umrl. Med preiskavo so zapri pet obdolžencev. Predsednik sodišča je že vnaprej izjavil, da bodo obdolženci obsojeni z vso strogostjo. Za prestop, ki se obdolžencem očita, velja po zakonu o zaščiti države smrtna kazen. Emigrantski odbor je izdal manifest na javnost, v katerem se apelira, da naj merodajni faktorji

preprečijo drakonsko obsodbo. — Dne 16. oktobra je bila razglašena sodba. Glavni obtoženec, Vladimir

Podvzajte se in pristopite v
CANKARJEVO DRUŽBO

kdor še ni. 20 Din pošljite
po čeku št. 13703, ki ga
dobite za 25 pa-
ra na vsaki pošti.

Knjige so krasne. Koledar
je lep in ima nad 100 slik.
Ker se je tiskalo samo go-
tovo število knjig, hitite, da
ne zamudite, ker
lahko zmanjkajo.

**Vaši barvasti čevlji bodo kakor novi,
ako jih barvate z Brauns,**

Vilbra
barvo za usnje!

*Tudi aktovke, kovčegi,
usnjati stoli itd. vse
izgleda kakor novo!*

*Dobiva se v vseh drogerijah ter
trgovinah z barvo in usnjem.*

*Tovarna barv
Viljem Brauns, Celje.*

Gortan, je bil obsojen na smrt, ostali štirje obtoženci pa vsak na 30 let ječe. Vladimir Gortan je bil predlagan kralju v pomilostitev. — Protifašistična liga je s svojim protestom v svetovnem tisku proti krvavi fašistični justici vsaj deloma uspela.

Vzdramila je zavest sveta. Pomilostitev Gortana je bila vseeno odklonjena. Včeraj rano so ga ustrelili v okolici Pulja. Ta proces in obsodba sta izzvala v Jugoslaviji in po ostalem svetu velike demonstracije in protestne peticije.

Zahteva po depolitizaciji uprav in uradov.

Spodnjeavstrijska socialnodemokratska stranka je imela v nedeljo svojo konferenco, na kateri se je razpravljalo o bodočih občinskih volitvah, ki bodo dne 10. novembra t. l. K predmetu je poročal dunajski župan Karl Seitz.

V svojem govoru je poudaril, da se bodo te volitve vršile v znamenju splošne politike. Strankine skupine bodo nastopale z malo izjemami kakor pri zadnjih volitvah. V prvi vrsti bo šlo proti socialnodemokratski upravi občin (zlasti na Dunaju), in sicer pod geslom depolitizacije. V republiki voli funkcionarje narod. To je v parlament, deželne zbornice in občine. Depolitizacija

pa pomeni v stvari tole: Če upravljam jaz, je uprava nepolitizirana, če pa upravljaš ti, je politična. To so torej prazne besede, ki se izrabljajo kot volilno orožje. Nepristranost v upravi bomo imeli le tedaj, če bo zadostna kontrola v sodelovanju opozicije v vseh upravnih področjih. Socijalna demokracija bo na svojem glavnem strankinem zboru povedala, kaj smatra za pravo v gospodarstvu in politiki za bodoče leto. Čimprej nova vlada spozna, kako važen faktor je organizirano delavstvo v Avstriji, tem bolje in tem prej se ji bo posrečilo uvesti red v sedanjem kaosu.

Karl Kautsky 75 let.

Med najplodovitejše, najtemeljitejše bojevnike spada kot filozof in znanstvenik, socijalistični pisatelj Karl Kautsky. Vse svoje življenje je posvetil socijalizmu. Mnogo knjig in razprav je napisal. Dolgo časa je izdajal tedensko revijo »Die Neue Zeit«, v kateri je poleg drugih publikacij dajal smer znanstvenemu socijalizmu in delavskemu gibanju sploh.

Karl Kautsky je dne 16. t. m. obhajal svoj 75 letni rojstni dan, ki pa se še vedno udeležuje kot znanstveni socijalistični pisatelj.

Posebno važna poteza njegovega znanstvenega delovanja je, da je v socijalizmu videl načela, cilji, ki se mora doseči ob nepopustljivi načelnosti, a vendar po poti razmer in razuma. Najodločnejše je obsojal neprimerne eksperimente, ki tako radi motijo razvoj in napredek socijalizma.

Kautsky je živel mnogo let v Nemčiji, sedaj pa biva stalno na Dunaju.

Jubilarju, na katerega znanstveno delo zremo s ponosom, želimo še mnogo let srečnega življenja.

Čisto nič Vas ne stane

ako si ogledate mojo bogato zalogo vseh vrst blaga za moške in damske obleke in plašče. Lelos prav posebno lepa izbira palmerstonov, dublov in velurjev. K vsakemu blagu imam tudi primerno krzno za obšivek

Kljub zmernim cenam tudi na obroke!

L. Ornik / Maribor, Koroška c. 9

Dnevne novice.

Posredovanje med Rusijo in Kitajsko. Med Rusijo in Kitajsko posreduje zopet Nemčija. Obe vladi sta predloge posredovalke sprejeli. V Kitajski sami pa pričena nova meščanska vojna, ker se sedaj nočejo podvreči nacionalistični vladi južne kitajske pokrajine. Vojno poveljstvo je odstavilo več poveljnikov, ki so baje v zvezi z Rusijo.

Dunaj pod kuratelo. Dunajska občina je sedaj avtonomna občina s kompetenco zvezne dežele. Reakcionarci nameravajo Dunaju vzeti to samostojnost s tem, da bi imenovali za Dunaj kot nadžupana višjega državnega uradnika. Tak uradnik bi imel pravico odločati v vseh občinskih ukrepih. Jasno je, kako bi odločal, ker bi bil popolnoma pod vplivom državnega režima. »Arbeiter-Zeitung« in vse napredno avstrijsko časopisje to nakano kot kršitev demokracije najodločnejše zavrača.

Splošna stavka v Franciji. Berlinski »Vorwärts« poroča, da je rudarski delavski kongres v Marselju sklenil, napraviti splošno stavko kot protest, ker delodajalci ne prestando kršiti osemurni delavnik.

Krvave demonstracije v Budimpešti.

Neznosni teror in drakonične obsojbe vseh onih, ki nočejo kapitulirati pred madžarskim feudalizmom je dal povod socijalnodemokratski stranki, da je sklicala v nedeljo dopoldne velik shod, na katerem se je zahtevalo, da se izda amnestija za politične emigrante. Zahteva ima temveč moralne opore, ker tudi inozemstvo zahteva, da se na Madžarskem uvede demokracija in politična toleranca. Udeleženci shoda, ki jih je bilo nad desetisoč so hoteli odkorakati po Rakoczyjevi cesti, toda ustavila jih je policija. Demonstranti niso hoteli odnehati, zato je policija rabila orožje in več udeležencev ranila, mnogo jih pa tudi aretirala. Tako je na Madžarskem običaj.

Bolgarske tolpe vpadajo tudi na rumunsko ozemlje. V bližini Curtleanura je vdrla tolpa bolgarskih komitov na rumunsko ozemlje ter streljala in metala ročne granate. Vnel se je boj z žandarji. Ubiti so bili trije roparji, nakar so se umaknili z ranjenci na bolgarsko ozemlje. Med

Rumunijo in Bolgarijo je nastalo sporno razmerje. Rumunija je prisiljena izvajati konsekvence, ker liberalno časopisje hujska proti Maniuevi vladi. Rumunija se bo pritožila na Društvo narodov.

Zlata valuta v Čehoslovaški. Ministrski svet čehoslovaške republike je pripravil zakonski načrt za uvedbo zlate valute.

Volilna borba na Čehoslovaškem. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel v Taboru prvi volilni shod kot kandidat narodnih socijalcev. Dr. Beneš napoveduje politični prokret na levo pri volitvah in sicer imajo največ izgleda zmerni levičarji. Misli je tukaj na socijalne demokrate in svojo stranko. V novi vladi utegnejo biti agrarna, ljudska stranka, socijalni demokrati, narodni socijalisti in Nemci. Odstraniti pa se mora na Slovaškem na vsak način madžarsko gospodarstvo. Tukovega duha. Sicer je dr. Beneš govoril o nalogah nove vlade, ki so zlasti gospodarskega značaja.

Macdonald v Kanadi. Macdonald se po obisku v Zedinjenih državah ni vrnil naravnost domov, ampak je posetil še Kanado, to je angleški dominion v Severni Ameriki.

Politične razmere na Madžarskem dozorevajo. Madžarska zbornica je imela v torek prvo sejo jesenskega zasedanja. Opozicija je že prej grozila, da bo razkrila pred vsem svetom sedanje madžarsko gospodarstvo. Za socijalne demokrate je govoril poslanec Payer, ki je izjavil, da je dolžnost zbornice, da se bavi v prvi vrsti s problemom izboljšanja gospodarstva. (Medklic agrarnega poslanca: »Če ne bo pomoči, bo konec države!«) Nato je nastal v zbornici pravi vihar med vladinimi poslanci. Opozicija pa je zahtevala, da vlada odstopi. Ministrski predsednik pa je rekel, da naj stavi opozicija predloge, ne gre pa, da z gospodarskega položaja delate politično vprašanje. Videti je, da se stvar razvija.

V Afganistanu gre meščanska vojna h koncu. Habi Ulah je premagan in Amanulahov sorodnik Nadir Kan je zavzel Kabul. Bivši kralj Amanulah, ki se je mislil pokristjaniti, se zopet vrača v Afganistan.

Duh povabljen pred sodnijo za pričo. Na Francoskem je umrla leta 1915. šestnajstletna Jeanina Raspaud. Njena teta, Noelija Raspaud, je pa letos zaželela videti svojo pokojno nečakinjo in je za to najela medija Ahila Borguisa. Priredili so spiritistično seanso, ki so ji prisostvovali poleg tete tudi starši in babica pokojne Jeanine. Res se je posrečilo Borguisu (s čegavo pomočjo, ni povedal), da je pokazal zbranim utelešenega duha Jeanine. Duh je teto poljubil in ji je poklonil cvetja,

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

143

Marja in Toni sta bila vsa razigrana. Plesala sta, kar se je dalo in še Leona sta vabila. Pa ni še, četudi se je šalil, da tako prežene nemir radi Sonje. Gospoda profesorja Kaučič in Moravec sta se lovila za Marjo. Ob polnoči se je zatekla v sobo, kjer so imeli komerz. Utrujena se je sesedla na predsedniški stol. Moravec, ki je bil že vinjen, pa jo je iztaknil, z rokami ji je zaprl oči in jo poljubil. V tistem trenutku je vstopil profesor Kaučič.

»O, oprostite, gospod kolega!« in se je takoj spet diskretno odstranil. Marja je zbežala v dvorano, zapustivši v sobici malce prepadenega Moravca, katerega je jezilo, da ga je zasačil uprav Orjunaš Kaučič. . . . Natočil si je nov kozarec in poplajnil svojo jezico. Gospod ravnatelj je že včeraj izrazil željo gospodom profesorjem, da bi bilo prav in lepo in pedagoško, če bi po možnosti gospodje profesorji kmalu po polnoči izginili domov. . . . Gospod ravnatelj je že odšel, da da vzgled. In tako so počasi odcapljali. Ob treh je bila samo še majhna družba in gospodje abiturienti so se izmučeni in vinjeni opotekali v svojo sobo. Tudi Franček se je napil na račun svojega bogoslovja in zbadal Leona, ki je samotno sedel v kotu in mislil na Sonjo. . . . Njen mrtvi dom je stopil predenj in v vinjeni okolici je občutil znova vse Sonjine besede o njem, vso grozo spomina na svoj obisk, na tiste blede, prestreljene stene. Pijani, nasilni učitelj je živ stopil predenj. Videl ga je,

kako pijan stopa po stopnicah do Sonjinih vrat, tolče in vdre v njeno sobo. Sonja se upira, učitelj jo objame in vrže ob posteljo. Rujeta se. Borita se. In borba vzbudi tudi v Sonji strast, da se končno uda človeku, ki ga mrzi, prezira. Nemoč. . . . Zakaj je ni na ples? Nekaj se je moralo zgoditi, to je gotova stvar in Leo misli, po svojih možganih premetava, da bi našel vzrok, zakaj Sonja ni prišla. Tako mu je, da bi najraje jokal kot joče tam ob peči pijan Franček. Marja, ki se je naplesala, nadvajala in napila, je omenila rajnega Mirkota. Toni ga je skušal oponašati, pa sta se skregala s Frančekom, da ga je sunil in da se je slabostni Toni opotekel po tleh. Obupna slika se je nudila profesorju Janku, ki je prišel iz kuhinje in se ustavil med vrati. Trezen je bil. Tako malo je pil ves večer. Vedel je, da ga bodo vsi kolegi z ravnateljem vred nadzorovali in nekam lepo in samozavestno se mu je zdelo, da se je vzdržal.

Toni je bruhal. Franček ga je nerodno sunil, da je prišel njegov z žeplanim vinom napolnjeni želodec do dejanja. . . . Drugi so se smejali. Tudi profesor Janko se je nasmehnil. Prvi ga je zagledal Toni in zagnal divji krik: »Živijo, gospod profesor! Vi ste prišli nazaj?« Vsi so se obrnili, tudi Leo je stopil k profesorju Janku in posadili so ga na predsedniško mesto. Sedaj je bilo treba piti. Janko mora biti vsaj malo pijan. To parolo je izdal Toni, ki sta ga dve črni kavi postavili spet na noge.

»Kaj boš se cemerila, Marja!« je zatulil nad Marjo, ki je slonela kraj Leona. »Saj je zdaj vse v redu!« Še nekaj bi skoraj zinil, da ga ni Marja ošinila z ostrim pogledom. Pijanci vse izpovedo in tako je izpovedal pijani Toni Franček, da se

je jima z Marjo nekaj ponesrečilo. . . . Marjina mamica pa so pri zdravniku vložili dobro besedo in denar in gospod doktor je nesrečo odstranil. . . . Takoj drugi dan po Marjini maturi. Malenkost. Zato se ne spleča trošči besedi. . . .

»Kaj bo z nami, Marja. Marsikdo izmed nas je prišel na mrtvo točko,« se je obrnil Leo k žalostni Marji.

»Ne vem, ne vem; mene obletavajo same sence.« Tako utrjena je bila, izživeta v tem trenutku, da je bil njen obraz za deset let starejši. Ostali so slavili profesorja Janka. Veseli so ga bili, ker je ostal med njimi. »Tega vam ne pozabimo nikoli. Vsi drugi so izginili kot dihurji, vi, gospod profesor, vi pa ste naš! Nič zato, če ste mi zapisali precej dvojk, odkar se poznava! Kdo bi tožil, če je matura v žepu in je človeku sedaj življenje široko, široko odprto, kot je povdaril naš velečislani gospod ravnatelj v svojem slavnostnem govoru.« Janko je prinesel novo veselje, novo razpoloženje v krokačo družbo, ki se je norčevala iz fraz svojih profesorjev, jih oponašala, se rogala vsemu, kar bi ji po profesorskih principih moralo biti sveto. . . .

V zadnjem trenutku se je Leo odločil. Kakor da ga je poklicalo, je stekel v ranem jutru na kolodvor k prvemu vlaku, da ga popelje k Sonji. Hotel jo je videti. Samo ona mu je ostala v teh dneh in zato se je bal še zanjo. Vse prepočasi je vozil vlak tisto nedeljsko jutro, ko se je težkih slutenj poln peljal na njem. Od postaje preko hriba navzdol in skozi šumo navzgor je hitel, kolikor je mogel. Zakaj? Tega sam ni vedel in se tudi ni vprašal. Toplo poletno solnce je že sijalo, ko se je blizal stari šoli. Učitelj je pravkar vstal.

od ostalih se je pustil pobožati. Borguis je bil na svoj uspeh ponosen in je nato izdal knjigo, v kateri ta slučaj podrobno opisuje. Ker pa tete ni prosil za dovoljenje, ga je ta tožila za odškodnino v znesku tristo tisoč frankov. Sodišče je po prvi razpravi sklenilo, da naj pri prihodnji obravnavi Borguis pokliče duha pred sodnika.

Peter Lukas, čevljarski mojster v Ljubljani, je umrl v torek, dne 15. t. m. v 75. letu starosti. Pogreb je bil v četrtek, dne 17. t. m. ob pol 5. uri popoldne na pokopališču k Sv. Križu. Pokojnik je bil socialno jako izobražen mož, ki je z interesom sledil delavskemu gibanju desetletja. Sožalje rodbini in sorodnikom.

Usnjatih predmetov, ki so se obdržali nočemo več rabiti, čeravno je usnje še dobro ohranjeno. Obstoji pa sredstvo za barvanje, s katerim se predmeti, ki so postali nerabni in dobili madeže, kakor n. pr. barvni damski čevlji, mape za spise, kovčegi, usnjate stolice i. dr. prenove — imenuje se »Vilbra«.

Za tiskovni sklad je daroval Jakob Rožič iz Celja 30 Din. Iskrena hvala. Posnemajte!

Kultura.

Delavska predstava Cankarjevega »Pohujšanja«. Zaupniki, ne pozabite priti v soboto, 19. oktobra ob pol 7. uri v pisarno Strokovne komisije po vstopnice!

Mariborsko gledališče. Poleg Cankarjevega »Pohujšanja« v dolini šentflorijanski smo videli v letošnji sezoni na mariborskih deskah še dramo »Stilmondski župan« (Maurice Maeterlinck) in komedijo »Cerkvena miš« (Ladislav Fodor).

Maurice Maeterlinck je izrazit simbolist, v »Stilmondskem županu« pa je stopil na realna tla. Snov za dramo je zajel iz prvih dni svetovne vojne ter nam opisuje grozodejstva nemške armade na belgijskih tleh. Drama je odločno protivojna, vendar režija ni znala tega dejstva zadostno poudariti. J. Kovič (Oton Hilmer) je podal sicer energičnega nemškega častnika, prepojenega z disciplino in militarističnim duhom, vendar ni v igri dovolj povdarjal momentov, ki ga vežejo na županovo družino; zato nas njegova igra, ki ni v skladu s tem, kar je hotel Maeterlinck povedati, ni mogla prepričati. Grom (župan) ni znal izčrpati vse tragike 3. dejanja in je bolj igral kot doživljal. Naravnost nemogoče je bil Nakst (Floris), ki v 3. dejanju ni vedel, kam naj bi se dejal in je njegovo postopanje po odru prav mučno vplivalo. P. Kovič (Klaus) obeta postati naš najboljši karakterni igralec, če se bo odrekel — pretiravanju; v vrtnarju Klausu je v tolikopretiral, v kolikor nam je podal, starca, ki pač ni zmožen za nobeno delo več. Izborben je bil Skrbineš (Kommandant von Rochov), dobra pa Kraljeva (Bela).

Ladislav Fodorja »Cerkvena miš« je komedija iz modernega bankarskega življenja in se »odlikuje« po lažsocijalnosti; to je tista vrsta »socijalnosti«, kot si jo predstavlja malomeščanski svet. Temu svetu je komedija tudi namenjena, zanj je preračunljiva; mi jo odklanjamo, čeprav vzbujajo smeh. Izživela se je v igri temperamentna Savinova (Sussie Sachs); tudi Grom (stari Ullrich) se je potrudil in vloga mu je »ležala«. Druge vloge so bile srednje zadovoljive, nemogoča pa je bila akrobatika Harastoviča (mlajši Ullrich), ki jo poznamo že iz operete. — Obe deli je režiral J. Kovič. — Talpa.

»Socialna misao.« Izšla je oktobrska (10.) številka tega marksističnega mesečnika, ki izhaja pod uredništvom dr. Božidarja Adžije že drugo leto v Zagrebu. Iz vsebine naj opozorimo na esej »Tkalac iz Sabarmatija« (Mirko Kus-Nikolajev), ki nam opisuje Gandhijev pokret za osvoboditev Indije; članek je pisan po marksistični znanstveni metodi in nam spretno obrazloži, kako je vzrasel ta pokret iz indijskih ekonomskih razmer. Docent dr. Görner (Wien) je napisal članek o »Racionalizaciji i radnički klasi«, V. Korač pa nam v članku »Zlato i njegovi protivnici« pokaže, kako napako so napravile one države, ki so sprejele zlato valuto. Stanko Tomašič je napisal članek »Književni kriterij današnjice?«, ki se odlikuje sicer po dobrih mislih, a je nekoliko preveč razblinjen. Isti Tomašič je napisal tudi dobro vojno novelo »Srce Isusovo pod kundakom«.

Revija se naroča: Zagreb, Preradovičeva ul. 42, III. kat. Stane letno 40 Din. — Talpa.

Sprejeli smo recenzijski izvod pesniške zbirke **Rudolfa Maistra** z naslovom »Kritica mojih«. (Tiskovna založba v Mariboru, 80 str.). Književni kriteriji se menjaajo in v dobi, ko vse bolj narašča proletarska književnost, te knjižice ne moremo pozdraviti; ne moremo je pozdraviti zato, ker je produkt tipično meščanske miselnosti in zastarelih estetičnih razmer. Mogoče bodo meščanskim bralcem vseh pokrajinskih sličice iz naših Slovenskih gor — nam v umetnosti ni za naravo, temveč za človeka. Kot odlični pacifisti se tudi prav nič ne ogrevamo za bojne pesmi; prav v tem zbirka močno kontrastira z dobo, ki v njej živi. Edina pesem, ki je napravila na nas vtis, je »Parola« — naturalistična slika iz svetovne vojne. Zdi se nam, da je tu Maister kot človek našel svoj izraz, žal, da se je v drugem delu zbirke to prvobitno člove-

ško čuvstvo docela umaknilo poceni besedam, kot smo jih v zadnjem desetletju že mnogo slišali. Zbirki je pesnik dodal še pet pripovednih pesmi, ki jim je vzornik Aškerc, ki pa daleč zaostajajo za njegovimi. »Dobra letina« je n. pr. samo slaba prepesnitev Aškercove pesmi »Trije sodi«. Skratka: zbirka bo ostala omejena na gornje plasti. Talpa.

Nastop Delavskega odra »Svobode« v Ljubljani. Preteklo nedeljo je po dolgem presledku spet nastopil Delavski oder. Uprizoril je na Viču Etbina Kristana socialno dramo »Zvestoba«. Delo samo je za uprizoritev precej težko, ker je retorično in precej monotono. Pisatelj nam v njem prikazuje borbo mladega Gorenjca, bivšega bogoslovca, ki se v prid delavski stvari odreče črni sukni in na koncu še svojim srčnim čuvstvom. Ostane zvest sebi in delavcem. Zato »Zvestoba«. Igralci so imeli precej težko nalogo, toda na splošno so se odrezali dobro. Vsi so bili na precej isti višini, četudi nikakor niso dosegli tiste oblikovne jasnosti in dovršenosti kakor pri »Križi«. Pripomniti moramo, da se je tri dni pred predstavo težko ponesrečil Obersnel, ki bi moral igrati Gorenjca. Zato je vskočil režiser. Občinstvo, ki sicer ni bilo polnoštevilno, je po vsakem dejanju dalo duška priznanju. Upamo, da bo Delavski oder kmalu začel z rednimi nastopi tako, da dobi tudi ljubljanski delavec svoje gledališče. — J. M.

»Die neue Bücherschau«. Sprejeli smo oktobersko (10.) številko te najodličnejše in levo orientirane nemške kulturne revije. Iz bogate vsebine naj opozorimo samo na nekatere članke! Maksim Gorkij je napisal esej »Še vedno gre za zmožnost«, kjer razpravlja o sodobnih književnih razmerah v Rusiji; iz njegovega članka izvemo, da pripravljajo nekateri odlični ruski književniki ustanovitev mesečnika »Knjižna študija«, katerega naloga bo poučevati mlade pisatelje

o pisateljstvu. Gottfried Benn in Erwin Kirsch sta priobčila pismi, v katerih razpravljata o vlogi pisatelja v današnji dobi; Kirsch, ki je sicer izstopil iz uredništva, se zlasti zavzema za najtesnejšo zvezo med poezijo in politiko. Znani nemški proletarski pesnik Ernst Toller zagovarja svoje delovanje v dobi revolucije na Bavarskem (leta 1919). Poleg teh so priobčeni še odlični eseji. R. Adameka, O. Bratskovena itd. Izredno pester je tudi kulturni pregled in recenzijski del, ki obravnava vse novo izšle knjige. Književni del je zastopan z novelo urednika Pohla (Isaak Fischels Heimat), dočim nadaljuje W. Weyrauch v »Ahe« sliko zgodnjega meščanskega zakona. — Številko krasijo več grafičnih del; posebno pretresljiva je slika »Pogreb reveža« (Alfred Beier). Na platnicah je priobčena fotografija Maksima Gorkoga sredi ruske mladosti. — Revija se lahko naroča pri »Nolitu«, Beograd, Cara Uroša 15. — Talpa.

Veliki ljudski koncert. Delavsko glasbeno društvo »Zarja« pripravlja v mesecu novembru prijetno preseenečenje. V dvorani Delavske zbornice priredi veliki ljudski koncert. Nastopilo bo 29 godbenikov. S tem prvim koncertom se bodo priredili potem še drugi koncerti. Orkester bo gostoval tudi v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in Jesenicah. Tako bo tudi organizirano delavstvo v Ljubljani na tem polju pokazalo, kaj zmore ustanoviti in ustvariti, ako je složno, energično in samozavestno. Delavci in delavke iz Ljubljane in okolice pripravite se na koncert. V prihodnji številki sporočimo dan, kdaj se vrši ta koncert.

Obrov:

Zadružništvo — zaveznik ostalemu delavskemu pokretu.

Razen palače ljubljanske Delavske zbornice in hiše celjske ekspoziture Delavske zbornice so vse delavske domove v Sloveniji postavile zadružne organizacije!

Kdor ima kaj soli v glavi in plemenitosti v srcu, mora sneti klobuk pred tem dejstvom. Naj mu bo še tako k srcu prirastel katerikoli del pokreta, toda zadružnemu mora izkazati globoko spoštovanje. Pa ne samo tiho spoštovanje, temveč glasno tako, da bodo vsi videli v zadružništvu svojega zaveznika in prijatelja.

Kakšen bi bil delavski pokret v Sloveniji, če bi delavskih domov ne bilo? Ali bi bilo mogoče organizirati in voditi take trume kovinarjev na Jesenicah in prirejati tako v masah obiskane gledališke predstave v Trbovljah, če bi ne bilo v obeh krajih tako krasnih domov?

Kaj je dom, vemo najbolj ljubljancani, ki ga do otvoritve palače Delavske zbornice nismo imeli. Ves čas smo imeli lepe strokovne organizacije, toda kako naj bi bile te dobro funkcionirale v kletih v Gradišču. O kulturnem pokretu pa v tistih časih skoro ni mogoče govoriti.

Krasno idoča knjižnica prosvetnega odseka, naš ponos, »Cankarjeva družba«, veleobrat Ljudske kuhinje, ogromen napredek strokovnih organizacij v Ljubljani, vse to je bilo omogočeno šele z zidavo palače na Miklošičevi cesti.

Če nekateri delavski domovi v drugih krajih še niso prinesli tako razveseljivih rezultatov, s tem še ni rečeno, da jih ne bodo. Toda ti domovi so tukaj in namenjeni socialnemu napredku našega delavstva.

Ko leto včasih pušči na nas zadružne funkcionarje z ene strani od tistih, ki bi rajše pretopili izdatke za socialno-politične naprave, v velika povračila (dividende) in z druge strani od tistih, ki očitajo Svetku štruco, ker je deloval proti uničevanju zadružne imovine, šele vidimo, koliko ljudi je še pri nas, ki ne vedo, kako slabo bi se jim godilo tako v strokovnem, kakor kulturnem pokretu, če bi zadružne organizacije ne ustvarile gospodarskih temeljev našega celotnega delavskega pokreta. In tisti, ki misli, da bi bilo bolje, če bi dobil koncem leta namesto 300 kar 700 Din povračil, se ne zaveda, da bi bil ves pokret toliko slabotnejši in z njim tudi njegova plača, pri kateri bi izgubil letno dvakrat, ali še večkrat toliko, kolikor je za to dobil manj povračil.

Kakšno bi bilo bolniško in nezgodno zavarovanje in druge take ustanove, če bi ne bilo našega skupnega, dokaj močnega delavskega po-

kreta, si vsak lahko sam misli. In slednjič je rešpekt, ki ga širijo zadružne organizacije v nasprotne vrste, tudi vreden omembe. Včasih, ko delavci niso imeli z milijoni razpolagajočih zadružnih organizacij, je bilo splošno mnenje, da je delavec ali baraba vseeno.

Inteligenten čitatelj bo sam našel še stotine momentov, v katerih je zadružništvo mogoče steber skupnega pokreta. V vseh naštetih slučajih je zadružna organizacija v posredni funkciji pri izvajanju socialne politike.

V novejšem času se pa pričena zadružništvo uveljavljati z lastnim socialno-političnim delokrogom. Tu mislim na ustvaritev starostno-posmrtninskega fonda pri Konsumnem društvu za Slovenijo. Če bi vsi faktorji našega skupnega pokreta se nekoliko bolj interesirali za skupne zadeve, potem bi akcija za ta fond že lansko leto rodila mnogo večji uspeh. K temu fondu je dosedaj pristopilo 10 % članstva Kodesa. Prepričani smo, da bo akcija napredovala tudi, če gre v tem počasnejšem tempu. Ostale organizacije in njihovi funkcionarji bi se pa morali nekoliko bolj zavedati važnosti tega fonda tudi z njihovega stališča in moralno čim krepkejšo podpreti akcijo zanj.

Če pogledamo nekoliko nazaj v zgodovino, vidimo, da se vse velike stvari razvile iz malih krožkov zavodnih ljudi. Kar pogledamo današnje bolniške blagajne. Ali niso bili to nekoč odseki naših strokovnih organizacij, v katere so člani strokovnih organizacij prostovoljno prispevali en del svojega prispevka. In lahko trdimo, da bi bolniških blagajn še danes ne bilo, vsaj v tej obliki ne, če bi bile delavske organizacije omejile svoje delovanje samo na platične zahteve, naj država z zakonom to vprašanje uredi. Poleg idejne borbe za stvar, je trenu vedno tudi konkretnega dela, da predvsem v lastnih vrstah razširi spoznanje o koristnosti inštitucije, katero zahtevaš. Zadnjič sem opozoril g. dr. Sagadina o početkih pokojninskega zavarovanja za privatne nameščence. Iz te razprave je razvidno, da je tudi pokojninsko zavarovanje privatnih nameščencev pričelo na sličen način, kajti predhodnik današnjemu Pokojninskemu zavodu so bila prostovoljna društva, ki so nalagala prispevke za izplačevanje starostnih rent svojim članom.

Prepričani smo lahko, da tudi starostno zavarovanje delavstva ne bo drugače uvedeno. Večji nasprotnik starostnega zavarovanja delavstva so delavci sami, kakor njihovi poslodavci in sicer zato, ker v mož-

samo najboljše kvalitete z nihalom in stoječe ure od najnižje cene do najboljše izdelave. Mehanizmi za stalne ure v vseh cenah.

Urar

M. Jäger & sin

Maribor

Gosposka ulica štev. 15

Prodaja na obroke

nost starostnega zavarovanja ne verujejo, da je izpeljivo. Mnogo bo pa seveda takih, ki se bodo bali plačevanja prispevkov v te namene. Če je kdo velik prijatelj starostnega zavarovanja delavskih množic in če želi, da se bodo njegove želje čimpreje uresničile, potem mu je nujno svetovati, naj ne dela samo propagandistično za to veliko idejo, temveč naj pomaga zadružnikom, ki so vzeli to stvar v roke, da se to vprašanje pričena reševati na konkretnih temeljih.

Kodes je letos iz nedvignjenih dividend rezerviral za starostni fond svojih članov okoli 70.000 Din. Seveda je ta svota mala, razumeti je pa treba, da je za pičlo število članov, ki so se priglasili temu fondu zaenkrat dovolj velika. Vedeti je tudi treba, da razdeli Kodes letno okoli pol milijona Din na povračilih. Kadar bo mogoče dotirati starostnemu fondu vsako leto po pol milijona Din in ko bodo obresti dajale zopet obresti, potem bo starostno zavarovanje v malem izpeljano. In ko bodo ti uspehi tukaj, potem se bo dalo tudi onim delavcem izven članstva Kodesa dopovedati, da je ideja starostnega zavarovanja izpeljiva z razmeroma malimi žrtvami. Če nam to enkrat uspe, potem pa ni več daleč čas, ko bodo delavci zahtevali en del prispevkov tudi od poslodavcev, katerih dolžnost je pomagati onim, ki so jim izčrpali mladostne sile, da tudi na starost bedno ne poginejo. Kadar bo stvar tako konkretno izpeljana, bodo tudi državni faktorji lažje pridobljivi, da se stvar z zakonom reši.

To je današnji širši program zadružništva, pri katerem bi moral sodelovati ves delavski pokret. Upajmo, da se nam čimpreje posreči ga za to idejo res zainteresirati.

Maribor.

Zborovanje privatnih nameščencev se je vršilo v torek v Mariboru. Zborovanje je bilo zelo lepo posečeno. Predsedoval je Petejan, Poročala sta pa Uratnik in Colner. Prvi je poročal o socialnopolitični zakonodaji in o vseh problemih, ki so zlasti sedaj v tako aktualni in živahni zvezi z njo, Colner je pa obravnaval organizacijska vprašanja. Shod je lepo uspel.

Seja občinskega sveta.

(Nadaljevanje.)

Pri debati, katere je bila zelo živahna, ali naj občina podpira predlog obrtniške zadruge, ki je šel za tem, da se odpravijo konkurenčna obrtniška dela v tukajšnji lokalnosti so se delavski zastopniki izjavili v tem smislu, da se naj dela v kaznilnici omeji na privatne interese, popolna odprava dela bi pa pomenilo, vzeti kaznjencem edino to-

lažbo, katero ti nesrečneži zamorejo najti v opravljanju raznih del.

Na predlog autobusnega odseka se je sklenilo, da se pri autobusni čakalnici na Glavnem trgu postavi javna telefonska govorilnica. Dalje se je temu odseku dovolilo sprejemati v lastnem delokrogu za podjetje one delavce, ki po kolektivni pogodbi ne bodo nastavljeni ter da sme investicije do 25.000 Din sam določati.

Prošnja kopaljskih nastavlencev za priznanje nadurnih premij se je odobrila.

Računski zaključek za leto 1927 in bilanca mestnega električnega podjetja se je vzelo na znanje.

Od volitve posebnega odbora za tržno nadzorstvo se je odstopilo, pač pa naj odsek za socialno politiko urejuje tržne cene itd., ker je znano, da je Maribor znan kot mesto z dragimi živili.

Kje pa je bil pri zadnji občinski seji občinski svetnik kaplan Hrastelj? Nehote se nam to vprašanje vsiljuje, ko se spominjamo, kako nemirno žilico je imel pri vseh občinskih sejah kaplan Hrastelj, ki je bil znan med vsemi občinskimi odborniki kot eden najbolj nestrpnih politikov bivše SLS. Tako je ob priliki neke obč. seje, katera se je vršila v času, ko je takratni občinski svetnik, urednik Eržen odsedel kazni zaradi tiskovnega delikta, po tožbi 27 župnikov

proti »Volksstimme« ter logično ni mogel priti na sejo obč. sveta, takrat je nemirni in bojeviti kaplan Hrastelj vprašal kazaje na prazni prostor v vrstah delavskih zastopnikov: »Kje pa se danes nahaja obč. svetnik Eržen.« V odgovor mu je takoj ob tisti priliki prerokoval eden izmed Erženovih tovarišev sledeče: »Eržen se danes nahaja tam (pri tem je mislil na zapor), kamor lepega dne še tudi Vi lahko pridete«. Kaplan Hrastelj pač ni mislil, da se bo tako kmalu uresničil na njem stvarni pregovor, ki pravi, da čez sedem let vse prav pride, njega je sicer zadela le denarna kazni, šele če ne bi plačal denarne kazni, katero mu je prisodilo sodišče radi ponarejanja »muškatelca«, bi moral isto odsedeti, toda kazni Eržena je bila časten zapor, ki se nikakor ne da primerjati z deliktom kaplana Hrastelja, vsekakor pa bi gotovo zanimalo javnost, zakaj občinski odbornik Hrastelj ni bil pri zadnji obč. seji navzoč? Morda je že uvidel, da ne spada več med občinske odbornike.

Izredna seja občinskega sveta mariborskega se bo vršila v četrtek,

dne 24. t. m. Na dnevnem redu bo razprava o uvoznini in užitnini.

Električni tok bo prekinjen v nedeljo, dne 20. t. m. za čas od 10. do pol 12. ure dopoldne.

Repertoar narodnega gledališča.

Sobota, 19. oktobra ob 20. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« ab. B. kuponi.

Nedelja, 20. oktobra ob 20. uri »Župan Stilmundski«. Kuponi.

Detoljub Maribor.

Nedelja, dne 20. 10. celodnevni izlet na Sv. Urbana. Odhod ob 9. uri od Ljudskega doma preko Vrtnice ulice. Sladkor seboj vzeti.

Prijatelj prirode Maribor.

Nedelja, 20. 10. izlet v Lisco na proslavo 5-letnice tamkajšnje podružnice. Odhod z vlakom ob 5.20 uri iz Maribora. Polovična vožnja do Brega in nazaj Din 34.50; vrnitev z vlakom, ki pride v Maribor ob 22.16. Seboj vzeti jedilno posodo, 4 krompirje in Sladkor.

Studenci pri Mariboru.

Aretacija občinskega odbornika. Pretečeni teden je bil aretiran občinski odbornik Jožef Domanjko. Osumljeni je, da je imel zveze s svojim vajencem, ki naj bi bil izvršil roparski umor na posestniku Kanzlerju od Sv. Križa, katerega truplo je bilo najdeno pri Kamnici. V kolikor je sum upravičen bo dognala preiskava, kljub temu pa je aretacija čevljarja Domanjka zelo razburila duhove v Studencih, to tembolj, ker je bil imenovan šele pred kratkim od Velikega župana imenovan v občinski odbor namesto bivših delavskih zastopnikov Selinška, Kaca in Baumana. Domanjko je poznan kot mož katoliške akcije ter je bil z imenovanjem v občinski odbor postavljen na posebno važno mesto.

Osnutek naredbe o odpiralnem in zapiralnem času trgovinskih in obrtnih obratovalnic v mariborski oblasti.

(Nadaljevanje.)

Čl. 20.

Trgovinske in obrtne obratovalnice, ki niso že omenjene v čl. 17. do 19., toda shodnje le za sprejemanje iaročil in oddajo naročnih izdelkov, smejo biti odprte ob nedeljah dopolne 2 uri, kolikor ni po čl. 17., toč. A-10, dopustno daljše obratovanje. Natančni čas odpiranja in zapiranja določi za vsako občino posebej županstvo po zaslišanju pristojnih delodajalskih in delojemalskih organizacij in poroča o tem najkasneje v dveh mesecih po objavi te naredbe, o vsaki poznejši spremembi pa najpozneje v osmih dneh po tozadevnem sklepu občinskega sveta prvostopnemu upravnemu oblastvu.

Pri določitvi odpiralnega in zapiralnega časa je upoštevati prepis, da se obratovalnice morajo zapirati poleti najkasneje ob 10., pozimi pa najkasneje ob 11. uri in da morajo v krajih, v katerih se opravlja samo ena služba božja, biti med službo božjo obratovalnice zaprte.

Izjema iz tega člena pa ne velja:

1. za mesto Maribor in občine Krčevino, Lajtersberg, Pobrežje, Studence in Tezno;
2. za mesto Celje in občino Celjsko okolico;
3. za velikonočno in binkošno nedeljo, pa tudi ne za nedelje, na katere se obhaja državni ali verski praznik, ko morajo obratovalnice biti ves dan zaprte.

Čl. 21.

Krošnjarenje je ob nedeljah prepovedano.

Izjema iz čl. 15., odst. 2., pa velja tudi za nedelje.

Čl. 22.

V času, ko smejo biti ob nedeljah biti obratovalnice odprte, je dopustno tudi dostavljanje pekarskih in slaščičarskih izdelkov, mesa, mleka in mlečnih proizvodov, v poletnem času tudi piva, ledu, sodavice, rudninske vode in podobnih proizvodov.

Čl. 23.

Kolikor se navaja naredba v tem pogledu posebnih določ, veljajo glede odpiranja in zapiranja ob nedeljah za obraovalnice, ki smejo na nedejo biti odprte, isti predpisi kakor za delavnice.

III. Ob praznikih.

Čl. 24.

Ob državnih praznikih mora počivati v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah:

- a) ves dan:
 1. na dan ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev,
 2. na rojstni dan Njegovega Velikanstva kralja;
- b) v času med slovesno službo božjo, a največ 2 uri, po odredbi pristojnega prvostopnega upravnega oblastva:
 1. na Vidov dan,
 2. na dan vseslovanskih apostolov Cirila in Metoda.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d.d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

ZA JESEN IN ZIMO!

Obleke

za moške à Din 290.—, 380.—, 450.—, 590.— itd. Za fante od 12 do 17 let, Din 220.—, 250.— 330.—, 380.— itd. Za fante od 3 do 6 let, Din 80.—, 120.—, 130.—, 160.— itd. Za fante od 7 do 11 let, Din 90.—, 130.—, 190.— itd.

Zimske suknje,

kratke Din 330.—, s pliš ovratnikom, Din 450.—, 540.—, 580.—.

Zimski raglani,

double Din 520.—, 600.—, 700.—.

Klobuki, kape, zimsko perilo, copate, rokavice, nogavice, čevlje ter vsakovrstna oblačila, kupite najugodnejše v konfekcijski trgovini

JAKOB LAH

MARIBOR / GLAVNI TRG 2

Oglejte si izložbe! Cene brez konkurenc!

Čenjenemu občinstvu, znancem in prijateljem priporočam, da pridejo v mojo gostilno, kjer jim je na razpolago dobro pristno vino liter 10.—, čez ulico liter 9.—. Prvovrstna gorka in mrzla jedila ob vsakem času na razpolago po najnižjih cenah. Vsako soboto in nedeljo koncert. Za obilen obisk se priporoča

HINKO KOSIČ, restavrater

restavracije »Vetrinjski dvor« Maribor, Vetrinjska ul.

Tovarniška zaloga perila in volnenih pletenin

zato pri največji izbiri izredno nizke cene Samoveznice, klobuki, čepice itd. itd.

Jos. Karničnik, Glavni trg 11.

Eksportna hiša „LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta 19

Najboljša in najcenejša nakupovalnica vseh potrebin. Otroške nogavice od Din 5.— naprej, moške nogavice od Din 5.— naprej, ženske nogavice od Din 7.— naprej, ženske nogavice s svilenim robom od Din 12.— naprej, prima flor nogavice od Din 17.— naprej. Čipke in kleknapredmeti meter od Din 1.— naprej.

Šolarski nahrbtniki od Din 18.— naprej, šolarske torbice iz najboljšega pivočenega platna po Din 35.—, šolske mape iz dobrega usnja po Din 65.—, peresniki od Din 3.50 naprej, jopiči za šolarje iz čiste volne od Din 48.— naprej, pletene obleke lastnega izdelka od Din 100.— naprej. Telovadni čevlji vseh velikosti, kakor tudi sandale, otroški čevlji in vseh vrst sobnih čevljev.

Lastna predtiskarija

kakor tudi vsakovrstna preja za vezenje.

KRASNE NOVOSTI

damskih jesenskih in zimskih klobukov priporoča modistinja

M. JAHN / MARIBOR
STOLNA ULICA ŠT. 2

Popravila se izvršujejo hitro in točno!

Pridobivajte naročnike za „Delavsko Politiko!“